

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	24.06.2016
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	10.06.2021
Avaldamismärge:	RT I, 21.06.2016, 36

Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud¹

Vastu võetud 08.12.2011 nr 148

[RT I, 14.12.2011, 4](#)

jõustumine 17.12.2011

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
08.05.2014	RT I, 10.05.2014, 26	13.05.2014
16.06.2016	RT I, 21.06.2016, 31	24.06.2016, osaliselt 01.01.2017

Määrus kehtestatakse „[Jäätmeseaduse](#)” § 15 lõike 8 ja § 17 lõike 2 alusel.

§ 1. Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingud

(1) Jäätmete töötlemist iseloomustavad taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingud ja neile vastavad koodid sätestatakse rahvusvaheliselt tunnustatud koodinumbrite alusel, mis koosnevad jäätmete taaskasutamist (R) ja kõrvaldamist (D) kirjeldavast tähisest ning toimingu järjekorranumbri.

(2) Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoiming võib jaguneda alamtoiminguteks, mille iseloomustamiseks lisatakse toimingukoodile alamtoimingut iseloomustav väiketäht.

(3) Kui taaskasutamise- ja kõrvaldamistoiming jaguneb alamtoiminguteks, tuleb toimingut kirjeldamisel kasutada alamtoimingut kooditähis.

(4) Kui jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist ettevalmistavate toimingute (R12–R13 ning D8, D9, D13–D15) käigus tekkinud jäätmed osaliselt taaskasutatakse ja osaliselt kõrvaldatakse, siis liigitatakse ettevalmistav toiming kas §-s 2 või §-s 4 nimetatud toimingute hulka sõltuvalt sellest, millisel viisil suuremat osa (üle 50%) tekkinud jäätmete massist järgnevalt töödeldakse.

(5) Alamtoiminguteks R12v, R12p, R12o, R12x, R12y, R12s, D13s või D13x liigitatakse jäätmete taaskasutamist ja kõrvaldamist ettevalmistav toimingud üksnes juhul, kui ei ole ühtegi teist sobivat põhitoimingut koodinumbri R1–R11 või D1–D12 või nende alamtoiminguid, mis täpsemini iseloomustaksid neid tegevusi.

[[RT I, 10.05.2014, 26](#)- jõust. 13.05.2014]

§ 2. Jäätmete taaskasutamistoimingute nimistu

Jäätmete taaskasutamistoimingud on:

- 1) R1 – jäätmete kasutamine peamiselt kütusena või energiaallikana muul viisil;
- 2) R2 – lahustite taasväärtustamine või regenereerimine;
- 3) R3 – lahustitena mittekasutatavate orgaaniliste ainete ringlussevõtt või taasväärtustamine, sealhulgas:
 - R3o – bioloogiline ringlussevõtt, sealhulgas kompostimine ja muud bioloogilised muundamisprotsessid;
 - R3m – mehaaniline ringlussevõtt ehk jäätmematerjali taaskasutamine selle keemilist struktuuri muutmata kas esialgsel või mõnel muul otstarbel;
 - R3c – keemiline ringlussevõtt ehk jäätmematerjali lagundamine algkomponentideks ning nendest esialgsel analoogse materjali valmistamine;
 - R3f – ringlussevõtt toormevaruna ehk jäätmematerjali lagundamine, sealhulgas gaasistamise ja pürolüüsi teel mis tahes keemilisteks ühenditeks, mis võetakse järgnevalt ringlusse kemikaalidena uue toote koostises;
 - R3k – jäätmeteks muutunud, peamiselt orgaanilisest materjalist koosnevate toodete või nende komponentide korduskasutuseks ettevalmistamine;

- 4) R4 – metallide või metalliühendite ringlussevõtt või taasväärtustamine;
- 5) R5 – muude anorgaaniliste ainete ringlussevõtt või taasväärtustamine, sealhulgas:
 R5m – mehaaniline ringlussevõtt, sealhulgas anorgaaniliste ehitusmaterjalide ringlussevõtt ja pinnase puhastamine, mille tulemuseks on pinnase taaskasutamine;
- R5o – pinnase puhastamine, mille tulemuseks on pinnase taaskasutamine, sh töötlemine bioloogiliste, termiliste, füüsikalise-keemiliste jm meetoditega;
- R5c – keemiline ringlussevõtt;
- R5f – ringlussevõtt toormevaruna;
- R5k – jäätmeteks muutunud, peamiselt anorgaanilisest materjalist koosnevate toodete või nende komponentide korduskasutuseks ettevalmistamine;
- R5t – jäätmete taaskasutamine tagasitäitena, mille korral sobivaid jäätmeid kasutatakse maa-alade täitmiseks, taastamiseks või kaevandatud maa-ala korrastamiseks;
- [RT I, 21.06.2016, 31- jõust. 01.01.2017]
- 6) R6 – hapete või aluste regenererimine;
- 7) R7 – reostustõrjeks kasutatud ainete taaskasutamine;
- 8) R8 – katalüsaatorikomponentide taaskasutamine;
- 9) R9 – vanaõli taasraffineerimine või korduskasutamiseks ettevalmistamine mõnel muul viisil;
- 10) R10 – pinnastöötlus põllumajanduses kasutamise eesmärgil või keskkonna ökoloogilise seisundi parandamiseks;
- 11) R11 – koodinumbriga R1–R10 märgitud mis tahes toiminguga tagajärjel tekkinud jäätmete kasutamine;
- 12) R12 – jäätmete vahetamine või eeltöötlus, mille lõppsaaduseks on jäätmed, ühendid või segud, mis taaskasutatakse mis tahes koodinumbriga R1–R11 märgitud toiminguga, sealhulgas:
 R12v – jäätmete vahetamine;
- R12p – jäätmete taaskasutamisele eelnev füüsikalise-keemiline töötlemine (kuivatamine, aurutamine, konditsioneerimine jms);
- R12o – jäätmete taaskasutamisele eelnev bioloogiline töötlus;
- R12x – taaskasutamisele eelnev jäätmesegude koostamine või jäätmete segamine;
- R12y – jäätmete taaskasutamisele eelnev ümberpakkimine;
- R12s – jäätmete taaskasutamisele eelnev sortimine või teatud komponentide eraldamine, millega võib kaasna mehhaaniline töötlemine (purustamine, tükeldamine, demonteerimine, kokkupressimine, granuleerimine jms), juhul kui selle tulemusel tekivad uued jäätmeliigid ning jäätmete olemus või koostis muutub;
- 13) R13 – ladustamine koodinumbriga R1–R12 märgitud mis tahes toiminguks, välja arvatud jäätmeseaduse § 14 lõike 1 kohane ajutine ladustamine (eelladustamine) jäätmete tekkekohas.
- [RT I, 10.05.2014, 26- jõust. 13.05.2014]

§ 3. Olmejäätmete kasutamine peamiselt kütusena või muul viisil energiaallikana

(1) Paragrahvi 2 punktis 1 nimetatud taaskasutamistoiming hõlmab olmejäätmeid töötlevaid jäätmepõletustehaseid üksnes siis, kui nende energiatõhusus, arvestades jäätmete põletamise parima võimaliku tehnika nõudeid, on võrdne või suurem kui:

- 1) 0,60 jäätmepõletustehastel, mille tegutsemiseks on jäätmepõletusluba või keskkonnakompleksluba antud enne 1. jaanuari 2009. a;
- 2) 0,65 jäätmepõletustehastel, mille tegutsemiseks on jäätmepõletusluba või keskkonnakompleksluba antud pärast 31. detsembrist 2008. a.

(2) Energiatõhusust arvutatakse kasutades järgmist valemit:

$$\text{Energiatõhusus} = [E_p - (E_f + E_i)] / [0,97 \times (E_w + E_f)],$$

kus

E_p – aastas soojuse või elektri kujul toodetav energia. Selle arvutamiseks korrutatakse elektri kujul saadud energia kordajaga 2,6 ning turustamise eesmärgil toodetud soojus kordajaga 1,1 (GJ/aasta);
 E_f – süsteemi energiakulu aastas kütustest, mis kulub auru tootmiseks (GJ/aasta);
 E_w – aastas töödeldud jäätmetes sisalduv energia, mille arvutamiseks kasutatakse jäätmete alumist kütteväärtust (GJ/aasta);
 E_i – aastas imporditav energia, millest arvatakse maha E_w ja E_f (GJ/aasta);
 0,97 – tegur, mida kasutatakse koldetuhast ja kiirgusest tingitud energiakaotuse arvutamisel.

(3) Lõikes 2 nimetatud energiatõhususe arvutamise valemi abil saadud väärtus korrigeeritakse, korrutades seda ilmastikutingimustega seotud paranduskoeffitsiendiga järgmiselt:

1) jäätmepõletustehas, mis on saanud keskkonnakompleksloa enne 1. septembrit 2015. a:

$CCF = 1$, kui $HDD \geq 3350$;
 $CCF = 1,25$, kui $HDD \leq 2150$;
 $CCF = -(0,25/1\ 200) \times HDD + 1,698$, kui $2150 < HDD < 3350$;

2) jäätmepõletustehas, mis on saanud keskkonnakompleksloa pärast 31. augustit 2015. a, ja lõike punktis 1 osutatud jäätmepõletustehase korral pärast 31. detsembrist 2029. a:

$CCF = 1$, kui $HDD \geq 3350$;
 $CCF = 1,12$, kui $HDD \leq 2150$;
 $CCF = -(0,12/1\ 200) \times HDD + 1,335$, kui $2150 < HDD < 3350$,

kus

CCF – ilmastikutingimustega seotud paranduskoeffitsient, mille saadud väärtus ümardatakse kolme kohani pärast koma;

HDD – küttekraadipäev, mille väärtus on jäätmepõletustehase asukoha keskmine aastane küttekraadipäev, arvatuna kütteperioodi hõlmava 20 järjestikuse aasta küttekraadipäeva põhjal, mis eelneb aastale, mille kohta ilmastikutingimustega seotud paranduskoeffitsient kindlaks määratakse.
[RT I, 21.06.2016, 31- jõust. 24.06.2016]

(4) Lõikes 3 nimetatud küttekraadipäeva väärtuse arvutamisel kasutatakse järgmist meetodit:

küttekraadipäev = $(18\text{ °C} - T_m) \times d$, kui T_m on kuni 15 °C , või

küttekraadipäev = 0, kui T_m on üle 15 °C ,

kus

T_m – keskmine välisõhu temperatuur, mille arvutamiseks tuleb liita välisõhu miinimum- ja maksimumtemperatuur ja summa jagada kahega ning saadud näitaja jagada kalendriaasta päevade arvuga;
 d – kalendriaasta päevade arv.

[RT I, 21.06.2016, 31- jõust. 24.06.2016]

§ 4. Jäätmete kõrvaldamistoimingute nimistu

Jäätmete kõrvaldamistoimingud on:

- 1) D1 – maapealne või maa-alune ladestamine (näiteks prügilatesse);
- 2) D2 – pinnastöötlus (näiteks vedelate või püdelate heitmete biolagundamine pinnases);
- 3) D3 – süvainjektsioon maapõue (näiteks vedelate heidete pumpamine puuraukudesse, mahajäetud soolakaevandustesse või looduslikesse tühemikesse);
- 4) D4 – vedelate või püdelate jäätmete paigutamine maapealsetesse kaevanditesse, basseinidesse, paistiikidesse jne;
- 5) D5 – paigutamine tarindprügilatesse (näiteks jäätmete paigutamine üksteisest ning keskkonnast isoleeritud, pealt kaetud ja vooderdatud pesadesse);
- 6) D6 – heitmine veekogudesse, välja arvatud merre või ookeani;
- 7) D7 – heitmine merre või ookeani, sealhulgas ladestamine merepõhja;
- 8) D8 – bioloogiline töötlemine, mida ei ole käsitletud mujal selles nimistus ning mille lõppsaaduseks on ühendid või segud, mis kõrvaldatakse koodinumbriga D1–D12 märgitud mis tahes toiminguga;
- 9) D9 – füüsikaline-keemiline töötlemine (näiteks aurutamine, kuivatamine, kaltsineerimine), mida mujal selles nimistus ei ole käsitletud ning mille lõppsaaduseks on ühendid või segud, mis kõrvaldatakse koodinumbriga D1–D12 märgitud mis tahes toiminguga;
- 10) D10 – põletamine maismaal;
- 11) D11 – põletamine merel (juhul kui Euroopa Liidu õigusaktid ja riikidevahelised lepingud seda lubavad);
- 12) D12 – püsiladustamine (näiteks konteinerites jäätmete paigutamine kaevandustesse);
- 13) D13 – jäätmesegude koostamine või jäätmete segamine või muu eeltöötlus enne koodinumbriga D1–D12 märgitud mis tahes toimingut, sealhulgas:
D13x – jäätmete kõrvaldamisele eelnev jäätmesegude koostamine või jäätmete segamine;
D13s – jäätmete kõrvaldamisele eelnev sortimine või teatud komponentide eraldamine, millega võib kaasnedagi mehhaaniline töötlemine (purustamine, tükeldamine, demonteerimine, kokkupressimine, granuleerimine jms), juhul kui selle tegevuse tulemusel tekivad uued jäätmeliigid ning jäätmete olemus või koostis muutub;
- 14) D14 – jäätmete ümberpakkimine enne koodinumbriga D1–D13 märgitud mis tahes toimingut;
- 15) D15 – ladustamine koodinumbriga D1–D14 märgitud mis tahes toiminguks, välja arvatud jäätmeseaduse § 14 lõike 1 kohane ajutine ladustamine (eelladustamine) jäätmete tekkekohas.

§ 5. Rakendussäte

Jäätmealase tegevuse aruanded vastavalt „Jäätmeseaduse” § 117 lõikele 1 esitatakse kooskõlas käesoleva määrusega esmakordselt 2013. aastal toimunud tegevuse kohta.

§ 6. Määruse kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30), muudetud komisjoni direktiiviga (EL) 2015/1127 (ELT L 184, 11.07.2015, lk 13–15).

[RT I, 21.06.2016, 31- jõust. 24.06.2016]